

Nr 99

Regeringens proposition med förslag till lag om upphävande av lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften;

beslutad den 13 mars 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den särskilda lagen (1972: 123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften upphävs. Kontrollen av spridningen av sådana medel kommer därmed att ske helt med tillämpning av lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor.

Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften

Härigenom föreskrives att lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1975.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-03-13

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Lidbom, Carlsson, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Proposition med förslag till lag om upphävande av lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften

Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 mars 1972 tillkallade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, sakkunniga¹ med uppdrag att utreda frågan om spridning av kemiska medel.

Samtidigt förelades riksdagen förslag till lag om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften över skogsmark och annan mark som inte är åkermark. Förslaget antogs av riksdagen (prop. 1972:25, SoU 1972: 10, rskr 1972: 112). När resultatet av de sakkunnigas arbete förelåg avsågs frågan ånyo underställas riksdagen.

De sakkunniga, som arbetat under benämningen utredningen om spridning av kemiska medel, avlämnade den 21 maj 1974 betänkandet (SOU 1974:35) Spridning av kemiska medel.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av socialstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, statens järnvägar, statens vägverk, luftfartsverket, lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen, statens jordbruksnämnd, statens naturvårdsverk efter hörande av produktkontrollnämnden, domänverket, lantbrukshögskolan, statens växtskyddsanstalt, statens maskinprovningar, skogshögskolan, länsstyrelserna i Östergötlands, Gävleborgs och Norrbottens län, arbetsmiljöutredningen, 1973 års skogsutredning, Svenska kommunförbundet, Svenska naturskyddsföreningen,

¹F.d. riksdagsledamoten Einar Henningsson, ordförande, riksdagsledamöterna Karl-Gustav Andersson, Thorsten Larsson, Karl Leuchovius och Gudrun Sundström samt lantbrukaren Elias Jönsson.

Sveriges industriförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska lantarbetarcförbundet, Svenska skogsarbetareförbundet, Skogsindustriernas samarbetsutskott, Institutet för skogsförbättring, Svenska samernas riksförbund och Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund.

Dessutom har yttranden kommit in från statens livsmedelsverk, Sveriges kemiska industrikontor, Föreningen bekämpningsmedelsleverantörer, Tunabygdens miljövännar, Marks naturskyddsförening och Torsby-Karlskoga miljövärdgrupper.

Jag tar här upp utredningens överväganden och förslag såvitt gäller kemiska bekämpningsmedel.

Gällande bestämmelser

Enligt lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften får sådan spridning inte ske över annat område än åkermark. Genom lagen förbjuds generellt spridning av bekämpningsmedel från luften över i första hand skogsmark. I fråga om spridning över åkermark skall enligt lagen gälla vad produktkontrollnämnden beslutar med stöd av lagen (1973:329) om hälso- och miljöfarliga varor.

De grundläggande bestämmelserna rörande användning av kemiska bekämpningsmedel finns sedan den 1 juli 1973 i lagen om hälso- och miljöfarliga varor och den till lagen hörande kungörelsen (1973: 334) om hälso- och miljöfarliga varor. Denna lagstiftning innebär en vidgad kontroll över i princip alla varor som med hänsyn till sina kemiska eller liknande egenskaper kan befaras medföra skada på människor eller i miljön.

Huvudprincipen i den nya lagstiftningen är att skada på människor eller i miljön genom kemiska produkter skall förebyggas så långt som möjligt. Detta sker på i huvudsak två olika vägar. Dels åläggs var och en som tillverkar, försäljer eller på annat sätt hanterar eller importerar kemiska varor att vidta de åtgärder och iaktta de försiktighetsmått som behövs för att hindra eller motverka att varorna får skadliga verkningar. Dels kontrollerar myndigheter verksamheten och kan ingripa med tvångsmedel för att förebygga skadeverkningar. En grundprincip är att redan misstanke om att en kemisk produkt kan vara skadlig för människan eller miljön medför att producenter m.fl. måste vidta försiktighetsmått och att myndighet kan ingripa mot produkten.

Lagen om hälso- och miljöfarliga varor har formen av en central ramförfattning. Den innehåller dels grundläggande bestämmelser om tillverkning, försäljning, annan hantering och import av hälso- och miljöfarliga varor, dels bemyndiganden för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att i olika avseenden utfärda särskilda tillämpningsförfattningar och föreskrifter. Med stöd av dessa bemyndigan-

den har regeringen i kungörelsen om hälso- och miljöfarliga varor bl.a. meddelat särskilda bestämmelser rörande bekämpningsmedel. Sådana medel får sålunda varken säljas eller användas utan att vara registrerade hos produktkontrollnämnden. Registreringen bygger på en individuell prövning av varje preparats lämplighet. Registrering tillåts inte om medlet kan befaras medföra sådan olägenhet från hälso- eller miljöskyddssynpunkt att det inte lämpligen bör användas i bekämpningssyfte eller om medlet på grund av bristande effektivitet inte är lämpat för sitt ändamål. Vid registrering av bekämpningsmedel skall fastställas hur förpackning till medlet skall vara märkt. Märkningen skall ge besked om bekämpningsmedlets benämning och användningsområde, namn och mängd på verksamma beståndsdelar i medlet och på övriga beståndsdelar däri av betydelse från hälso- eller miljöskyddssynpunkt samt vad som i övrigt kan behövas till skydd mot skada. Vid registreringen kan föreskrivas annat särskilt villkor som direkt tar sikte på att förebygga skada. Sådana villkor kan ändras när det finns skäl till det. Kommer det fram nya fakta om ett bekämpningsmedel kan registreringen återkallas.

I sådana fall då användning av bekämpningsmedel är förenad med särskild risk för skada på människor eller i miljön såvida inte särskilda försiktighetsmått noga iakttas, skall detta anges i samband med registreringen. Beträffande sådana bekämpningsmedel som nu nämnts gäller särskilda regler om behörighet att använda, överlåta eller bedriva handel med medlen.

De centrala bedömningarna enligt lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor åvilar produktkontrollnämnden. Nämnden har bl.a. att meddela generella föreskrifter om hantering och import samt att leda, samordna och i stort övervaka produktkontrollen i övrigt. Nämnden handlägger vidare ärenden rörande registrering av bekämpningsmedel och skall därvid bl.a. pröva behovet av villkor och föreskrifter för användningen.

Det centrala ansvaret för den löpande tillsynen över efterlevnaden av lagen och tillämpningsbestämmelserna åvilar arbetarskyddsstyrelsen inom dess verksamhetsområde och naturvårdsverket i övrigt. Under arbetarskyddsstyrelsen utövas den närmare tillsynen av yrkesinspektionen. I övrigt utövar länsstyrelsen den närmare tillsynen inom länet och hälsovårdsnämnden den omedelbara tillsynen inom kommunen.

Utredningen

Som bakgrund till sina överväganden och förslag har utredningen kartlagt användningen i Sverige av olika slag av kemiska bekämpningsmedel. Sådana medel används såväl i jordbruket och trädgårdsnäringen

som i skogsbruket. Antalet i Sverige använda bekämpningsmedel är enligt utredningen ca 800, representerande ca 175 olika aktiva substanser. Medlen kan hänföras till olika grupper beroende på användningsområdet. Sålunda används herbicider för bekämpning av växter, främst ogräs, insekticider för insektsbekämpning och fungicider för svampbekämpning.

Förbrukningen av bekämpningsmedel i jordbruket och trädgårdsnäringen har enligt utredningen ökat starkt sedan mitten av 1940-talet. År 1938 förbrukades ca 300 ton handelspreparat. År 1972 var förbrukningen ca 9 600 ton. Förbrukningen av kemiska bekämpningsmedel i skogsbruket är enligt utredningen avsevärt lägre. År 1972 användes där endast drygt 108 ton handelspreparat.

Den med bekämpningsmedel behandlade arealen är enligt utredningen svår att exakt ange. I jordbruket beräknas närmare 50 % av den totalt odlade arealen, som är i runt tal 3 milj. ha, behandlas varje år. Herbicidbehandlingen i skogsbruket omfattade i slutet av 1960-talet ca 100 000 ha per år motsvarande ca 30 % av den varje år slutavverkade arealen, eller 0,4 % av hela den produktiva skogsmarksarealen. Varje område behandlas i regel högst en gång under skogsbeståndets omloppstid av 80—100 år.

Utredningen behandlar också den ekonomiska betydelsen för jordbruket och skogsbruket av användningen av bekämpningsmedel. Enligt utredningens beräkningar medför restriktioner beträffande användningen av bekämpningsmedel avsevärda ekonomiska förluster för såväl jord- som skogsbruk. Utredningen framhåller emellertid att användningen av kemiska medel inte enbart får ses mot bakgrund av ekonomiska faktorer utan att bedömningarna bör göras i ett vidare sammanhang där stor hänsyn också tas till miljöeffekterna.

När det gäller formerna för kontrollen av användningen av kemiska bekämpningsmedel erinrar utredningen om de ökade möjligheter att ingripa mot olika slag av kemiska medel som givits genom tillkomsten av lagen (1973:329) om hälso- och miljöfarliga varor. Det föreligger enligt utredningens uppfattning inte tillräckliga skäl att särbehandla metoden att sprida bekämpningsmedel från luften. Utredningen föreslår därför att lagen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften upphävs.

Utredningen redovisar samtidigt en rad förslag avsedda att öka säkerheten vid användningen av olika spridningsmetoder. För att i högre grad än hittills säkerställa kravet på ett bekämpningsmedels verkningsgrad och lämplighet i övrigt föreslår utredningen att en obligatorisk biologisk värdeprövning av bekämpningsmedel införs. Prövningen skall enligt utredningen utgöra en förutsättning för att ett nytt bekämpningsmedel skall få registreras.

Utredningen tar också upp frågan om information till allmänheten

om spridning av bekämpningsmedel. Kraven på tillräcklig och lämplig information om var och när bekämpningsmedel kommer att spridas bör enligt utredningen tillgodoses genom särskilda regler om obligatorisk information.

Även i övrigt föreslår utredningen vissa kompletteringar av gällande bestämmelser för att öka säkerheten för allmänheten vid spridning av bekämpningsmedel. Utredningen föreslår sålunda att produktkontrollnämnden vid registrering av bekämpningsmedel skall kunna föreskriva att visst medel inte får spridas över områden som är avsedda för allmänheten, t.ex. i parker och längs vägar.

Utredningen föreslår vidare att produktkontrollnämnden skall få möjlighet att kräva särskilt tillstånd för yrkesmässig användning av bekämpningsmedel samt att för sådan tillståndspliktig verksamhet skall finnas av yrkesinspektionen godkänd föreståndare. Utredningen lägger också fram förslag om bättre kontroll och utbildning av personal inom jordbruksflyget.

Utredningen har vidare behandlat vissa frågor som berör arbetarskyddet. Utredningen föreslår sålunda att medicinsk kontroll av personal som sprider bekämpningsmedel snarast skall komma till stånd. Enligt utredningen bör arbetsmarknadens parter i samråd med arbetarskyddsstyrelsen och socialstyrelsen snarast utforma regler för en sådan kontroll.

Utredningen diskuterar också möjligheterna att använda förebyggande åtgärder och alternativa bekämpningsmetoder t.ex. biologisk bekämpning som ersättning för kemiska bekämpningsmedel. Enligt utredningen är emellertid dessa metoder ännu inte så långt utvecklade att de kan utgöra något egentligt alternativ till de kemiska bekämpningsmedlen. Forskningen rörande dessa alternativa metoder bör därför enligt utredningen intensifieras.

Remissyttrandena

Utredningens förslag att lagen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften skall upphävas tillstyrks eller lämnas utan erinran av det övervägande antalet remissinstanser.

De remissinstanser som tillstyrker förslaget anser att lagen om hälso- och miljöfarliga varor ger samhället de möjligheter som behövs att kontrollera spridning av bekämpningsmedel. Remissinstanserna anser det därför inte nödvändigt med en särskild lag som reglerar spridning från luften. Arbetarskyddsaspekterna tas upp av bl.a. *arbetarskyddsstyrelsen*, *arbetsmiljöutredningen* samt *Svenska lantarbetareförbundet* och *Svenska skogsarbetareförbundet* som samtliga framhåller att spridning från luften från arbetarskyddssynpunkt är att föredra framför andra spridningssätt. *1973 års skogsutredning* förklarar liksom skogsbrukets orga-

nisationer att rådande förbud medfört negativa konsekvenser för skogsproduktionen.

Socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet, Svenska naturskyddsföreningen och *Svenska samernas riksförbund* anser att den särskilda lagstiftningen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften bör behållas. Enligt *socialstyrelsen* är spridning från luften att föredra från arbetarskyddssynpunkt. Från allmänna hälso- och miljövårdssynpunkter och inte minst från psykologisk synpunkt är denna metod dock enligt styrelsen olämplig och inte i överensstämmelse med kravet på minsta möjliga ingrepp i miljön. Enligt *Svenska kommunförbundet* bör lagen fortsätta att gälla till dess ökad kunskap erhållits som möjliggör säkrare bedömning av hur spridning från luften påverkar totalmiljön. *Svenska naturskyddsföreningen* framhåller att spridningen från luften över stora arealer kan leda till en utarmning av floran och faunan. *Svenska samernas riksförbund* förklarar att rennäringen har urminnes rätt till bete och att angrepp på betesväxter inte får ske utan uttrycklig upplåtelse av de betesberättigade.

Utredningens förslag rörande bl.a. biologisk värdeprövning av bekämpningsmedel, tillståndsplikt vid yrkesmässig hantering, ökad forskning samt förbättrad utbildning och kontroll av företag inom jordbruksflyget tillstyrks i sina huvuddrag av de flesta remissinstanserna. Endast i fråga om detaljutformningen av vissa av förslagen har avvikande meningar framförts. *Produktkontrollnämnden* framhåller att en rad av de frågor som utredningen tagit upp redan bearbetas av nämnden. I fråga om förslaget om medicinsk kontroll av dem som sprider bekämpningsmedel framhåller bl.a. *arbetsmiljöutredningen* att resultatet av utredningens arbete bör avvaktas.

Utredningens förslag till obligatorisk informationsplikt vid alla former av spridning av bekämpningsmedel är enligt de flesta remissinstanserna mycket väsentliga. Också behovet av förstärkta forskningsinsatser såväl vad beträffar miljöeffekterna av bekämpningsmedel som när det gäller utvecklingen av alternativa bekämpningsmetoder understryks av remissinstanserna.

Föredraganden

Frågan om spridning av kemiska medel har utretts av särskilda sakkunniga. De sakkunniga skulle enligt sina direktiv särskilt behandla frågan om spridning av kemiska medel från luften. Samtidigt förclades riksdagen förslag till lag innebärande förbud mot spridning från luften av bekämpningsmedel över skogsmark och annan mark som inte är åkermark. Förslaget antogs av riksdagen (prop. 1972:25, SoU 1972:10, rskr 1972: 112). I propositionen uttalades att frågan avsågs ånyo underställas riksdagen när resultatet av utredningens arbete förelåg.

De sakkunniga som antog namnet utredningen om spridning av kemiska medel lade i maj 1974 fram betänkandet (SOU 1974:35) Spridning av kemiska medel. Utredningen anför att lagen (1973:329) om hälso- och miljöfarliga varor och den med stöd av lagen utfärdade kungörelsen (1973:334) om hälso- och miljöfarliga varor numera ger möjligheter att effektivt kontrollera alla former av spridning av bekämpningsmedel. Utredningen föreslår därför att den särskilda lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften upphävs. Utredningen föreslår samtidigt en rad åtgärder avsedda att öka säkerheten och att förhindra negativa miljöeffekter i samband med spridning av kemiska bekämpningsmedel. Enligt utredningen bör således en obligatorisk biologisk värdeprövning införas för nya bekämpningsmedel. Vidare är det enligt utredningen nödvändigt med bättre information till allmänheten om var och när spridning av bekämpningsmedel kommer att ske. Utredningen lägger dessutom fram förslag om bl.a. förbättrad utbildning, utökade behörighetskrav för användning av vissa bekämpningsmedel samt om medicinsk kontroll av personal som sprider bekämpningsmedel. Vidare föreslås ökad forskning om bl.a. alternativa bekämpningsmetoder.

Utredningens förslag om upphävande av lagen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften tillstyrks eller lämnas utan erinran av det övervägande antalet remissinstanser. Remissinstanserna delar allmänt utredningens uppfattning att den nya lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor ger samhället de möjligheter som behövs att effektivt kontrollera spridningen av bekämpningsmedel och förebygga skadeverkningar. Vidare framhåller bl.a. arbetarskyddsstyrelsen och Svenska skogsarbetareförbundet att spridning av bekämpningsmedel från luften medför från arbetarskyddssynpunkt väsentligt mindre problem än spridning från marken eller mekanisk röjning.

Endast fyra remissinstanser, nämligen socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet, Svenska naturskyddsföreningen och Svenska samernas riksförbund, anser att den särskilda lagen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften bör behållas. Enligt socialstyrelsen är det från allmänna hälso- och miljövårdssynpunkter och inte minst från psykologisk synpunkt olämpligt och inte överensstämmande med kravet på minsta möjliga ingrepp i miljön att tillåta spridning från luften även om spridning från luften är att föredra från arbetarskyddssynpunkt. Svenska kommunförbundet anser att lagen bör bibehållas till dess man fått ökad kunskap om hur spridning från luften påverkar totalmiljön.

Utredningens förslag i fråga om informationsplikt vid spridning av bekämpningsmedel, tillståndsvång vid yrkesmässig hantering, förbättrad utbildning och biologisk värdeprövning av bekämpningsmedel m.m. tillstyrks i allmänhet av remissinstanserna.

Frågan om behovet av att i fortsättningen ha en särskild lagstift-

ning om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften måste enligt min uppfattning bedömas mot bakgrund av den nya lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor. När lagen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften tillkom år 1972 var frågan om kontroll av kemiska varor föremål för utredning. På grundval av förslag från miljökontrollutredningen infördes den 1 juli 1973 en väsentligt vidgad och skärpt produktkontroll över varor som med hänsyn till sina kemiska eller fysikalisk-kemiska egenskaper kan befaras medföra skada på människor eller i miljön.

Huvudprincipen i lagen om hälso- och miljöfarliga varor är att skada på människor eller i miljön genom kemiska produkter skall förebyggas så långt som möjligt. Detta sker på i huvudsak två olika vägar. Dels åläggs var och en som tillverkar, försäljer eller på annat sätt hanterar eller importerar kemiska varor att vidta de åtgärder och iaktta de försiktighetsmått som behövs för att hindra eller motverka att varorna får skadliga verkningar. Dels kontrollerar myndigheter verksamheten och kan ingripa med tvångsmedel för att förebygga skadeverkningar. En grundprincip i lagstiftningen är att redan misstanke om att en kemisk produkt kan vara skadlig för människan eller miljön medför att producerer m.fl. måste vidta försiktighetsmått och att myndighet kan ingripa mot produkten.

Lagen om hälso- och miljöfarliga varor har formen av en central ramförfattning. Lagen innehåller dels grundläggande bestämmelser om bl.a. tillverkning, försäljning, annan hantering och import av hälso- och miljöfarliga varor, dels bemyndiganden för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att i olika avseenden utfärda särskilda tillämpningsförfattningar och föreskrifter. Med stöd av dessa bemyndiganden har regeringen i kungörelsen om hälso- och miljöfarliga varor bl.a. meddelat särskilda bestämmelser rörande bekämpningsmedel. Sådana medel får sålunda varken säljas eller användas utan att vara registrerade. Registreringen bygger på en individuell prövning av varje preparats lämplighet. Registrering tillåts inte om medlet kan befaras medföra sådan olägenhet från hälso- eller miljöskyddssynpunkt att det inte lämpligen bör användas i bekämpningssyfte eller om medlet på grund av bristande effektivitet inte är lämpat för sitt ändamål. Vid registrering av bekämpningsmedel skall fastställas hur förpackning till medlet skall vara märkt. Märkningen skall ge besked om bekämpningsmedlets benämning och användningsområde m.m. Vid registreringen kan också föreskrivas annat särskilt villkor som tar sikte på att förebygga skada. Sådant villkor kan ändras så snart det finns skäl till det.

De centrala bedömningarna enligt lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor åvilar produktkontrollnämnden. Nämnden har bl.a. att meddela generella föreskrifter om hantering och import samt att leda, samordna och i stort övervaka produktkontrollen i övrigt. Nämnden

handlägger vidare ärenden rörande registrering av bekämpningsmedel och skall därvid bl.a. pröva behovet av villkor och föreskrifter för användningen.

Det centrala ansvaret för den löpande tillsynen över efterlevnaden av lagen och tillämpningsbestämmelserna åvilar arbetarskyddsstyrelsen inom dess verksamhetsområde och naturvårdsverket i övrigt. Under arbetarskyddsstyrelsen utövas den närmare tillsynen av yrkesinspektionen. I övrigt utövar länsstyrelsen den närmare tillsynen inom länet och hälsovårdsnämnden den omedelbara tillsynen inom kommunen.

Av vad jag nu anfört framgår att lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor innebär en mycket långt gående kontroll av användningen av kemiska bekämpningsmedel. Sålunda krävs som jag nyss nämnt produktkontrollnämndens tillstånd i form av registrering för att medlen skall få användas. Frågan om sättet för spridning av medlen är en av de frågor nämnden har att ta ställning till vid tillståndsprövningen. Nämnden kan således när den registrerar ett bekämpningsmedel t.ex. föreskriva att medlet endast får spridas på visst sätt och på de villkor som behövs till skydd för allmänheten. Med hänsyn härtill anser jag i likhet med utredningen och det övervägande antalet remissinstanser att det inte är motiverat att reglera frågan om spridning av bekämpningsmedel från luften i en särskild lag. Jag kan därför ansluta mig till förslaget att lagen om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften upphävs. Kontrollen av spridning av sådana medel kommer därmed att ske helt med tillämpning av lagstiftningen om hälso- och miljöfarliga varor.

Jag vill understryka att mitt förslag inte innebär något ställningstagande i sak till frågan huruvida vissa medel bör godkännas för spridning från luften. Sådana bedömningar ankommer det som jag nyss nämnt på produktkontrollnämnden att göra.

Utredningen har i sitt betänkande redovisat en rad förslag till åtgärder avsedda att minska riskerna för skadeverkningar vid spridning av bekämpningsmedel. Dessa förslag gäller bl.a. obligatorisk biologisk värdeprövning av bekämpningsmedel, obligatorisk information vid spridning av sådana medel, tillståndsplikt vid yrkesmässig hantering av medlen samt skärpta krav på utbildning och hälsokontroll av personal som sprider bekämpningsmedel. Flertalet av förslagen avser sådana åtgärder som det bör ankomma på produktkontrollnämnden att ta ställning till i samband med den prövning av bekämpningsmedel som det åligger nämnden att göra. Enligt utredningen krävs härvid att vissa kompletterande bestämmelser införs i kungörelsen om hälso- och miljöfarliga varor. Jag vill med anledning härav nämna att jag avser att senare föreslå regeringen att genomföra sådana ändringar i kungörelsen att produktkontrollnämnden får de ytterligare möjligheter som kan behövas för att reglera hanteringen av bekämpningsmedel. Jag vill i detta sam-

manhang framhålla att jag fäster särskild vikt vid utredningens förslag om informationsplikt vid alla former av spridning av bekämpningsmedel. Den obligatoriska informationen är av betydelse framför allt när det gäller spridning på områden där allmänheten har fritt tillträde. Informationsplikten avses därför få en sådan utformning att den så långt möjligt säkerställer att allmänheten skyddas från att ovetande komma i kontakt med kemiska bekämpningsmedel eller områden inom vilka sådana medel spritts.

Utredningen har också föreslagit bl.a. att medicinsk kontroll av dem som sprider bekämpningsmedel kommer till stånd. Jag delar utredningens och flertalet remissinstansers uppfattning att detta är en mycket viktig fråga från arbetarskyddssynpunkt. Jag räknar därför med att berörda myndigheter och arbetsmarknadens parter bevakar denna fråga. Jag vill samtidigt framhålla nödvändigheten av att frågan behandlas i ett vidare sammanhang inom ramen för arbetsmiljöutredningens arbete.

Som utredningen och remissinstanserna framhåller är det viktigt att forsknings- och undersökningsverksamheten rörande de kemiska bekämpningsmedlens miljöeffekter och beträffande alternativa bekämpningsmetoder intensifieras. Hithörande problem är emellertid sedan flera år uppmärksammade av berörda forskningsorgan. En omfattande forskning rörande kemiska bekämpningsmedel pågår därför redan. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag i årets budgetproposition (prop. 1975:1 bil. 11 s. 145) lagt fram förslag om att ett nytt anslag för undersökningar av hälso- och miljöfarliga varor skall ställas till produktkontrollnämndens förfogande. Anslaget som för budgetåret 1975/76 föreslås uppfört med 1 milj. kr. kan också användas för undersökningar av här ifrågavarande slag.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom jordbruksdepartementet upprättat förslag till lag om upphävande av lagen (1972:123) om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luften.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.